

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3245/2022
26.04.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић, Зорице Булајић, Весне Станковић и Бранке Дражић, чланова већа, у парници тужиоца – противтуженог АА из ..., чији је пуномоћник Јован Продановић, адвокат из ..., против туженог - противтужиоца ЈКП „Зеленило“ Панчево, чији је пуномоћник Зоран Крстић, адвокат из ..., уз учешће умешача на страни туженог - противтужиоца Града Панчева, кога заступа Градско правобранилаштво Града Панчева, ради исплате, одлучујући о ревизији туженог - противтужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 4385/21 од 08.02.2022. године, у седници већа одржаној 26.04.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији туженог – противтужиоца, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 4385/21 од 08.02.2022. године, у ставу првом изреке и пресуда Основног суда у Панчеву П1 618/19 од 25.06.2021. године, тако што се **УСВАЈА** противтужбени захтев туженог - противтужиоца и утврђује да тужилац - противтужени, као запослени код корисника јавних средстава нема право на исплату накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора према Посебном колективном уговору за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије од 18.03.2015. године и Посебном колективном уговору за јавна и јавно – комунална предузећа Града Панчева од 25.06.2015. године за време важења Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, а **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиоца – противтуженог, којим је тражио да се обавезе тужени - противтужилац да тужиоцу – противтуженом, за период од 01.11.2016. до 31.10.2019. године, исплати на име накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора укупан износ од 73.546,52 динара, са законском затезном каматом, као и да му накнади трошкове парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац – противтужени да туженом - противтужиоцу накнади трошкове парничног поступка у укупном износу од 88.500,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема отправка пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П1 618/19 од 25.06.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован прејудицијелни противтужбени захтев туженог – противтужиоца којим је тражио да се утврди да тужилац – противтужени, као запослени код корисника јавних средстава, нема право на наплату – исплату накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора према Посебном колективном уговору за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије од 18.03.2015. године и Посебном колективном уговору за јавна и јавнокомунална предузећа Града Панчева од 25.06.2015. године, за време важења Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава („Службени гласник РС“ бр.116/2014), као и да се обавезе тужилац – противтужени да туженом – противтужиоцу накнади све парничне трошкове, са законском затезном каматом од дана извршности, до исплате. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев и обавезан тужени – противтужилац да тужиоцу – противтуженом, на име накнаде регреса за коришћење годишњег одмора, за период од 01.11.2016. године до 31.10.2019. године, исплати укупан износ од 73.546,52 динара, са законском затезном каматом на сваки појединачни месечни износ, почев од доспелости до исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени – противтужилац да тужиоцу – противтуженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 101.182,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 4385/21 од 08.02.2022. године, ставом првим изреке, одбијене су као неосноване жалбе туженог и умешача на страни туженог и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијен је захтев умешача на страни туженог за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени - противтужилац је изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, с тим што је предложио да се о ревизији одлучује као изузетно дозвољеној, применом члана 404. ЗПП.

Врховни касациони суд налази да су испуњени услови из члана 404. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11... 55/2014), за одлучивање о ревизији као о изузетно дозвољеној, имајући у виду различиту судску праксу у истој правној ситуацији израженим у пресудама Врховног касационог суда на које је ревидент указао, па је ради потребе уједначавања судске праксе донео одлуку као у ставу првом изреке.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у утуженом периоду био у радном односу код туженог на неодређено време. Умешач у овој парници је Град Панчево као оснивач туженог. У спорном периоду послодавац је накнаду трошкова за регрес исплаћивао запосленима у складу са Правилником о зарадама, накнадама зараде, додацима на зараде и друга примања, и иста је износила 1.000,00 динара

месечно. Износи досуђени тужиоцу представљају разлику накнаде трошкова регреса у вредности прописаној Посебним колективним уговором за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике („Службени гласник РС” бр. 27/15 од 18.03.2015. године, ступио на снагу 26.03.2015. године) и Посебним колективним уговором за јавна и јавно комунална предузећа града Панчева („Службени гласник РС” бр. 59/2015) и накнаде тих трошкова исплаћених тужиоцу - противтуженом за утужени период. Оба Посебна колективна уговора садрже идентичну одредбу у погледу висине трошкова накнаде за регрес за коришћење годишњег одмора. Висина потраживања утврђена је на основу налаза вештака економско-финансијске струке.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је примењујући чланове 118, 246, 256. и 257. Закона о раду, члана 9. став 1. и 2. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, члан 66. Посебног колективног уговора за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије и члан 85. Посебног колективног уговора за јавна и јавно комунално предузеће града Панчева, оценио да тужилац основано потражује мање исплаћену накнаду трошкова за регрес у складу са посебним колективним уговорима, те да се правила из члана 4. Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата односно зараде и других примања код корисника јавних средстава не односе на накнаду за регрес, па је усвојио тужбен захтев тужиоца - противтуженог. Како се ради о истом идентитету спора, из истих разлога је одбио противтужбени захтев туженог – противтужиоца.

Другостепени суд прихвата дате разлоге првостепеног суда, с тим што додаје да иако се трошкови за регрес сматрају зарадом у ширем смислу тог појма одређеног чланом 105. став 3. Закона о раду (јер се на ова примања плаћају порези и доприноси који терете зараду) и чланом 118. став 1. тачка 6. Закона о раду, ова накнада има карактер накнаде за повећане трошкове које запослени има док ради, а не карактер накнаде за обављени рад из чланова 106. и 107. Закона о раду, па се и из ових разлога не могу применити правила из члана 4. Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зараде.

По оцени Врховног касационог суда основано се ревизијом туженог - противтужиоца указује да су нижестепени судови на правилно утврђено чињенично стање погрешно применили материјално право.

Одредбом члана 1. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зараде и других сталних примања код корисника јавних средстава („Службени гласник РС“, број 116/14 – ступио на снагу 28.10.2014. године), прописано је да се овим законом привремено уређује основица, односно вредност радног часа, вредност бода и вредност основне зараде, за обрачун и исплату плата, односно зарада као и других сталних примања изабраних, именованих, постављених и запослених лица код корисника јавних средстава, са циљем очувања финансијског система у Републици Србији и система плата и зарада у јавном сектору. У члану 4. истог закона прописано је да су ништаве одредбе општег или појединачног акта којима се повећавају основице, коефицијенти и други елементи, односно уводе нови елементи на основу којих се повећава износ плате и других сталних примања код субјеката из члана 2. овог закона, донет за време примене овог закона.

Тужени - противтужилац је корисник буџетских средстава, па се на њега, осим наведеног закона, примењује и Закон о буџету и Закон о буџетском систему, те обавезе које преузима морају одговарати апропријацији која му је одобрена за ту намену у одговарајућој буџетској години (члан 54. Закона о буџетском систему). Циљ поменутог закона дефинисан је у члану 1. као очување финансијског система у Републици Србији и система плата и зарада у јавном сектору. Оба поменута Посебна колективна уговора код туженог донета су за време важења наведеног закона, а под зарадом се у смислу одредбе члана 105. Закона о раду, на коју сходно упућује и Закон о привременом уређивању основице, подразумева и накнада за регрес.

С обзиром да су правила из Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, Закона о буџету и Закона о буџетском систему императивне природе која се морају безусловно поштовати, без права да се у њима било шта мења, код буџетског финансирања плата код туженог није могуће применити корективно правило из члана 8. став 2. Закона о раду, јер је управо законом одређен начин утврђивања основице за плате. Из ових разлога погрешан је и став судова да је Посебан колективни уговор за територију Републике Србије донет на основу овлашћења из члана 246. став 2. Закона о раду, те да се његове норме имају применити у конкретном случају, без обзира на Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, због чега су одбили противтужбени захтев туженог – противтужиоца.

По схватању Врховног касационог суда како су одредбе Посебног колективног уговора, донете након ступања на снагу Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, исте су ништаве и као такве не могу да производе правно дејство (ПКУ не може бити супротан закону на основу члана 103. ЗОО у вези члана 240. Закона о раду) због чега су нижестепене пресуде преиначене и усвојен противтужбени захтев, а одбијен тужбени захтев тужиоца за исплату разлике између исплаћеног и траженог износа на име накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора.

На основу члана 416. ЗПП одлучено је као у ставу другом изреке.

Одлука о трошковима донета је применом одредби члана 153, 154. и 163. ЗПП. Туженом – противтужиоцу су досуђени трошкови поступка које је определио за: састав одговора на тужбу и три образложена поднеска по 9.000,00 динара и заступање на пет одржаних рочишта по 10.500,00 динара, у складу са важећом Адвокатском тарифом у тренутку пресуђења.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

**За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић**